

den nu her fra alle Sider mødes i den Anskuelse, at vi maa bort fra den bestaaende Tilstand med dens Tvang og dens Usandhed. Og i Forbindelse dermed vil jeg nævne en anden Ting, som man ogsaa jevnlig hører, og som jeg vil bede sammenholdt med, hvad der nu blev oplyst fra Ministerbordet, den Indvending nemlig, at hvis man indfører borgerligt Ægteskab, saa vil Søgningen til Kirkerne svinde ind, saa ville mange af dem, der blive viede ved Statens Embedsmænd, nøjes dermed og ikke søge Kirken, hvad man betragter som en Ulykke eller i alt Fald som uheldigt, og det gør jeg ogsaa, hvis det skulde antage større Omfang. Man anfører endogsaa til Støtte derfor Tal, statistiske Oplysninger, hentede fra Forholdene i Tyskland, efter at det i 1874 eller 1875 havde indført Civilægteskabet, der viser, hvorledes Procentantallet af dem, der efter at være borgerlig viede, tog Kirkens Indvielse af deres Ægteskab, gik overmaade stærkt ned i de følgende Aar. Det er jo rigtigt, det gjorde det. Men det er mærkeligt, at de, der paa dette Omraade ville optræde som Vejledere og Ordførere over for Befolkningen, ikke ere komne længere i deres Kendskab til dette Forhold end til de nærmeste Aar efter 1875, thi det var jo kun i de nærmeste Aar, at denne Tilbagegang i Tallet af dem, der søgte Kirkens Vielse, fandt Sted; saa gik det op med rivende Fart. Og det er ikke første Gang, at dette nu oplyses fra Ministerbordet, det blev oplyst i de tre Aar, da vi forhandlede denne Sag her i Tinget midt i Halvfemserne. Allerede da var man naaet til, at det var 96—97 pCt. af de viede, som gik fra den borgerlige Vielse til den kirkelige. Nu oplyser jo Biskop Frederik Nielsen i sit lille Skrift om dette Forhold — og det er nu bekræftet fra Ministerbordet — at i Aaret 1901 er der af 3,452 Ægteskaber i Hertugdømmet Slesvig kun 17, som ikke have søgt den kirkelige Vielse, og en Del af disse 17 have maaske endda ikke tilhørt den evangeliske Kirke.

For saa vidt er altsaa hele Udvalget enig. Men det er jo ganske vist, at naar vi komme lidt længere frem i Spørgsmaalet, nemlig til, hvad der da skal ske, hvad der skal sættes i Stedet for den nuværende Ordning, hvor langt man skal gaa bort derfra, saa opstaar der et Skel inden for Udvalget med de 13 Medlemmer paa den ene Side og de to Medlemmer, det ærede Medlem for Vinderup (Svendsen) og det ærede Medlem fra Randers (Rasmusen)

paa den anden Side, idet disse sidste ikke have villet følge Lovforslaget, Regeringen og os andre i at indføre den almindelige bergerlige Ægteforening som Regel med fri Adgang til kirkelig Vielse bagefter, men ville have indført den saakaldte valgfri Ægteskabsindgaaelse, at det bliver stillet frit for Borgerne, om de ville have den kirkelige eller den borgerlige Form. Hvad der kan siges derom fra min Side, skal jeg i Hovedsagen opsætte, til det ærede Mindretal har haft Lejlighed til at begrundet sit Standpunkt, det mener jeg at skyldte dem. Men saa meget vil jeg dog sige straks, som den, der har været Ordfører i 1895—96 for et lignende Standpunkt, at vi, der den Gang stod paa det Standpunkt — dertil hørte jo baade den højtærede Kultusminister og jeg — paa ingen Maade ved nu at staa fast paa den almindelige borgerlige Ægteskabsindgaaelse komme i Strid med det Standpunkt, vi da indtog, idet jeg som Ordfører allerede den Gang baade ved Indbringelsen af Lovforslaget — jeg henviser til Tidenden for 1895—96 Sp. 4884 — og senere ved 1ste Behandling — Sp. 5375 — udtalte, at vi helst vilde have Sagen ordnet saaledes, som nu af Regeringen foreslaaet, og at vi kun havde fremsat dette Forslag som en Indrømmelse. Det var en Mellemvej, vi kunde gaa, det var en Haand, vi strakte ud for, som vi virkelig troede, i gensidig Imødekommen allerede den Gang at faa de værste Mangler afhjulpne, men denne udstrakte Haand blev afgjort stødt tilbage, ikke blot fra Kirkestyrelsens Side, repræsenteret af den daværende Kirkeminister, men ogsaa fra andre kirkelige Sider ved de Udtalelser, der kom frem uden for Rigsdagen, navnlig i Pressen, og da det samtidig viste sig, at denne Mellemvej afgjort mødte Modstand fra anden Side — her i Tinget repræsenteret ved de ærede Medlemmer for Valby (Osc. Hansen), Københavns 12. Valgkreds (Wiinblad) og Ringsted (Zahle) — vil man forstaa, at vi ingen Grund havde til længere at staa med den udstrakte Haand, og at vi derfor det næste Aar gav vore Tanker og Ønsker om Sagens Ordning det Udtryk, de fik i det Lovforslag, der blev indbragt her i Efteraaret 1896 og vedtaget her i Folketinget i Foraaret 1897, og som har ligget til Grund for det Lovforslag, her foreligger. Det vægtigste Argument, der den Gang blev fremført mod vort Forslag — et Argument, som har ikke lidt paa sig, og som derfor ogsaa fra vor Side er fremdraget her i Betænkningen — er jo